

наявності прибутку товариства або прийняття загальними зборами товариства рішення про спрямування частини прибутку на виплату дивідендів, проте за певних умов акціонер набуває додаткове право – право вимагати виплати оголошених дивідендів [3, с. 11].

Системний аналіз законодавства дає змогу зробити висновок про те, що право акціонерів на отримання частини прибутку товариства (дивідендів), кореспондує з обов'язком акціонерного товариства виплачувати дивіденди акціонерам відповідно до строків та порядку визначених статутом юридичної особи. Такі виплати, як зазначає С. Козлов [4], повинні відбуватися один раз на рік за підсумками календарного року та відповідно до рішення загальних зборів акціонерів про розподіл прибутку.

Література

1. Про заходи щодо розвитку корпоративного управління в акціонерних товариствах: Указ Президента України від 21 бер. 2002 р. № 280/2002. Офіційний вісник України. 2002. № 13. Ст. 647.

2. Про затвердження Принципів корпоративного управління: рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку України від 11 груд. 2003 р. № 571. Бюлетень законодавства і юридичної практики України. 2005. № 12.

3. Щербина О.В. Правове становище акціонерів за законодавством України. Київ, 2001. 20 с.

4. Козлов С. Захист прав акціонерів: аксіоми та гіпотези. Юридична газета. 2005. № 9.

5. Спасибо-Фатєєва І.В. Цивільно-правові проблеми акціонерних правовідносин. Харків, 2000. 40 с.

6. Кравчук В.М. Корпоративне право. Науково-практичний коментар законодавства та судової практики. Київ, 2008. 720 с.

УДК 346.9 (043.2)

Ропотан Д.Р., студентка,
Юридичний факультет,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Поліщук І.В., старший викладач

ІНСТИТУТ СВІДКІВ, ЯК ДЖЕРЕЛО ДОКАЗІВ У ГОСПОДАРСЬКОМУ ПРОЦЕСІ

Як відомо, існує таке поняття, як процесуальні докази або докази в процесуальному праві – будь-які фактичні дані, отримані у процесуально передбаченому порядку, на підставі яких

встановлюється наявність чи відсутність фактів та обставин, що мають значення для вирішення судової справи [1, с. 744].

Наприклад, у кримінальному процесі джерелами доказів є: показання, речові докази, документи, висновки експертів. У цивільному процесі: пояснення сторін, третіх осіб, їхніх представників, допитаних як свідків, показання свідків, письмові докази, речові докази, зокрема звуко- і відеозаписи, висновки експертів [2, с. 146-153].

У господарському процесі до 2018 року було прийнято вважати доказами письмові та речові докази, висновки судових експертів, пояснення представників сторін та інших осіб, які беруть участь в судовому процесі. Та з новою редакцією ГПК від 07.01.2018 у господарському процесі показання свідків стало новим джерелом доказів, звісно з певними нюансами їх подання та обмеженням застосування. Так, на підставі показань свідків не можуть встановлюватися обставини (факти), які відповідно до законодавства або звичаїв ділового обороту відображаються (обліковуються) у відповідних документах, що обумовлено особливостями розгляду та вирішення господарських спорів [4, ст. 40].

Однак у господарському процесі фактично немає справ, рішення в яких могло би бути змінене лише через наявність показань свідків, тому вбачається певна недоцільність впровадження в господарський процес інституту свідків. Внаслідок чого він отримав неоднозначну оцінку науковців та юристів-практиків і породив питання щодо потреби його існування та раціональності використання саме в господарському процесі.

Враховуючи те, що розгляд справ у господарському процесі завжди відрізнявся своєю простотою та оперативністю, наразі виникає багато суперечностей з приводу того, наскільки важливим є введення такого нового інституту. Це може створити деякі незручності та неточності в практичному застосуванні нової норми. А також таким чином, новий спосіб доказування в господарському процесі ще більш уніфікує його з цивільним процесом. І може потенційно створювати передумови для зловживань, зокрема, затягування процесу для недобросовісних сторін, і стати методом маніпулювання.

Новим господарським процесуальним законодавством також встановлено можливість подачі доказів свідком письмово, у вигляді заяви, підпис свідка на якій повинен бути засвідчений нотаріально. Такий порядок не застосовується, якщо допитується в якості свідка сторона по справі.

Діапазон розгляду даного питання залежить від суду. В даному випадку, якщо показання подані в письмовій формі, інша сторона позбавлена можливості поставити запитання свідку, який був залучений опонентом у справі. А виклик особи в засідання здійснюється лише за рішенням суду. Отже, якщо суд буде вважати надану інформацію достатньою, яка не суперечить іншим доказам та не буде вбачати необхідності у встановленні достовірності показів, то свідок може бути і не викликаний безпосередньо в судове засідання, навіть за клопотанням сторони. Таким чином, можуть бути порушені основні засади судочинства, які гарантуються сторонами Конституцією України: принцип змагальності сторін та свобода в наданні ними суду своїх доказів, і у доведенні перед судом їх переконливості, а також принцип рівності сторін.

Отже, можна зробити висновок, що втілення в життя інституту свідків є прогресивним нововведенням судової реформи. Так, вказаний інститут може забезпечувати повноту доказів і розширювати перелік існуючих засобів доказування у господарському процесі. Та не треба забувати про те, що при цьому, неврегульованість та нечітке формулювання даної норми може призвести до неефективного судового врегулювання господарських спорів та порушення прав сторін. Та визначальним все ж таки є використання показань свідка як субсидіарного джерела доказів, що надає змогу, з одного боку, використовувати показання свідка у разі недостатності інших засобів доказування, а з другого – не брати їх до уваги як докази у разі наявності інших, належних доказів для підтвердження тих чи інших обставин, що мають значення для справи [5, с. 333].

Література

1. Докази / Юридична енциклопедія: у 6 т. / ред. кол.: Ю.С. Шемшученко (відп. ред.) [та ін.]. Київ: Українська енциклопедія ім. М.П. Бажана, 1998. Т. 2: Д-И. 744 с.
2. Васильченко Т. Новели інституту доказування у господарському судочинстві. Право України. 2017. № 9. С. 146-153.
3. Господарський процесуальний кодекс України від 7 груд. 2017 р. № 2234-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2018. № 6-7. Ст. 40.
4. Ведерніков Ю.А. Теорія держави і права: навч. посіб. Київ: Знання, 2008. 333 с.